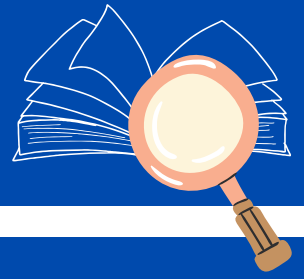

Bádáme v ČJL

Jak zacházet s tímto pracovním listem?

To je na Vás, dodržte ale jedno pravidlo. Neotáčejte na další stránky, dokud nevyřešíte stranu první (tedy tuto). Následně můžete postupovat dle svého uvážení, ale pořadí bylo voleno tak, abyste dokázali vyřešit badatelskou otázku. Tu najdete na druhé straně.

1) Napište v bodech příběh postavy na obrázku.

Úkolu se věnujte max. 2 minuty.

**2) Jakému žánru odpovídá Váš text z předchozího úkolu?
Co z obrázku ovlivnilo Vaši volbu žánru?**

Badatelská otázka

*Může se v pohádkovém žánru uplatnit intertextualita?
Pokud ano, k čemu může sloužit?*

„Jestli Milost Vaše dovolí, zazpívám teď píseň svou,“
pravil Míroslav a Krasomila přisvědčila.

Začal; ale jaký to zpěv! Brzy se zdálo Krasomile, že
slyší sezvánění stříbrných zvonů, které ji do chrámu Páně
k zbožné modlitbě volají, brzy zase, že ji láká táhlý, vášný
hlas slavíčí do stinného loubí v náruč milencovu. Slunce
zapadlo za vysokou horu; poslední jeho blesk zalítl do
okna a strhl ledovou roušku, která ještě jako pavučina
srdce hrdé princezny v poutech držela. Tiše sklonila hlavu
k Míroslavovi a slza padla na jeho ruku.

Úkoly k převyprávění lidové pohádky (diskutujte ve skupině nebo ve dvojicích)

- 1) O jakou pohádku se jedná? Pod jakým názvem ji znáte?
- 2) Psali jste na první straně právě tento příběh? Proč ano?
Proč ne?

2) Co znamená pasáž *“Slunce zapadlo za vysokou horu;
poslední jeho blesk zalítl do okna a strhl ledovou roušku, která
ještě jako pavučina srdce hrdé princezny v poutech držela.”*? Co
se s princeznou v tu chvíli stalo?

3) Jaký prostředek autorka ve výše citované pasáži využila?
Má tento způsob vyjadřování jiný efekt, než kdyby popsala
to, co se princezně stalo, slovy, která jste použili Vy, když jste
to vysvětlovali?

Převyprávění
lidové pohádky

O přístupu Němcové k pohádkám

*“Božena Němcová (1820-1862) vydala sedm sešitů
českých pohádek (1846-1847) pod názvem Národní
báchorky a pověsti. Byla sice
inspirována pohádkami K. J.
Erbena, avšak k vlastní
tvorbě přistupovala odlišně.*

*S pohádkovými motivy
pracovala volně, řídila se
vlastním citem pro text. V
pohádkách B. Němcové se
odrážejí její názory na svět,
soudobou společnost, na
lidi, více se v nich uplatňuje
básnická obrazotvornost i
smysl pro realistický detail.”*

Úkol navíc (lze jej vynechat)

- 4) Doložte v ukázce z pohádky alespoň 1 tvrzení o poetice
Boženy Němcové, která se objevila v odborném textu O
přístupu Němcové k pohádkám?

Namistrovaná princezna

Kdysi vegetila na jednom zámošu koc. A protože její fotr byl king, keré byl v betálným balíku a vona měla všecko, na co hodila špiz, tak byla těžce namistrovaná. S nikým moc nehantýrovala, to už muselo být, když s někým hodila klábos. A proto taky neměla žádnó kamošku ani kemy a ani s nikým nelítala, protože všichni ostatní kingáli na ňu hodili bobek. Až na jednoho. Hókali mu Mírus a ten dyž špizl její fotálu, tak hlásil, že si ju narazí a že ju srovná do latě.

A tak jedná ráno z fleku, jak se nacháloval, mázl fotálu za tričmen, hodil sicnu na hajtru a mazal do vedléšního království za Krasomiló. Tak té princezně hantýrovali. Sotva přirazil na čáru, zblíkl sokola, keré přehópl lajnu a ze startu začal jódlovat, kolčít a lochčít se, že Mírus špekuloval, ešli ten kalósek nevzal kramle ze šaškeca. Borec to góml, hodil se do klídku a hned mázl Mírusovi vysvětlivku. V jejich království mají zaracha kolčít, lochčít se a vůbec radovanec tam má konečno. A protože kérije sokol kósek vod lajny, hópne k sósedům, zajódluje si ze dvě, tři zonky a maže curyk. No, to mě čeká hafo hokny, než to tam všecko ubóchnu do rychtyku, prolítlo Mírusovi štrycló. Eště si s konópkem čenžl vohoz, protože v kingálským dresu se nechtěl před Krasomiló provařit a klapal do hlavního štatlu.

Dyž naklusal na zámoš, vlítl do prvního kanclu a somroval po nich nějakó hoknu. Měl lauf, protože zrovna ráno vyprali zahradníka, keré byl imrvéře spařené. Vyfasoval modřiny, vercajk a mazal dávat bacha na pugéty. Zrovna, dyž na ně šprycal vasrůvku, haltla u něho Krasomila a vařila mu, ešli je tady novátor. Mírus hókł, že jo a chtěl s ňó dat hantec,

ale vona mu šplíchla: „Zavaž mě lojflu!“ Mírus se jí špizl na pedy a hlási: „Ty seš asi betálná líza, dyť máš na haksnách mokále!“ Krasomila lapla rajčata do škrani a mazala pali. „Je to eště větší levandula, než jsem špekuloval,“ hókł si pod lopéza Mírus, vytlačil z futrálu klofnu a začal vařit jednu zonku za druhó.

To dyž Krasomila lepóchama zaregistrovala, hodila zpátečku a hókla Mírusovi, že chce taky gómat vařit na klofnu. „No ty mě radovanec, že se tēma kolkama vůbec nacháluješ,“ pleskl jí Mírus. „A tvůj fotr asi je taky betálné lojza, dyť jenom totální trubka může vydat befel, podle kerýho se nesmí vařit na žádné muzálové vercajk, ani kolovat, ani békát. Vy asi budete fest vypatlaná familka. A to sem se chtěl s tebě vogrilovat.“ Princezna gómla, že to je její poslední šance jak lapnót vůbec nějakýho borca, a proto hópła Mírusovi do náruče a lapla ho vokoło krkovičky a už se jí nezbavil.

Takže zase se potvrdilo, že hantýrovat stříbro, držet mordu goldna.

Autorská pohádka

Dílčí úkoly k textu Namistrovaná princezna (diskutujte ve skupině)

- 1) Souvisí nějak tento text s předchozí pohádkou? Pokud ano, jak?
- 2) Která z těchto verzí má podle Vás blíže k původní pohádce, kterou si lidé mezi sebou vyprávěli? Proč?
- 3) Zaměřte se na postavy v tomto textu. Objevují se v ukázce stejné postavy jako v předchozí pohádce? Mají stejné charakterové vlastnosti jako v pohádce Boženy Němcové? Pokud ano, jaké? Pokud ne, proč?
- 4) Jak se liší konec původní pohádky a této pohádky?
- 5) Jak na Vás jako na čtenáře tento konec působí? Co si o něm myslíte? Jaký ve Vás vyvolal pocit?

Autorská pohádka

“Vznik autorské pohádky (někdy také nazývané umělé, moderní pohádky) úzce souvisí s kompozičními, poetologickými osobitostmi lidové pohádky. Autoři v ní však uplatňují svou tvůrčí individualitu. (...) V mnohých pohádkách autorského typu se sice počítá s dětským příjemcem, avšak příběh disponuje dalšími významovými i žánrově druhovými přesahy.”

Co vidíte na obrázku výše? Popište jej.

Dokázali byste na základě obrázku nahoře a grafického znázornění vlevo na této stránce odvodit, co je to intertextualita? Svoji definici ověřte na internetu.

**Nyní na základě svého bádání zodpovězte badatelskou otázku:
Může se v pohádkovém žánru uplatnit intertextualita? Pokud ano, k čemu může sloužit?**

Použité zdroje:

NĚMCOVÁ, Božena. *Potrestaná pýcha*. Dostupné z: <https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Nemcova/B%C3%A1chorcky%20a%20pov%C4%9Bsti%20II/Potrestan%C3%A1%20p%C3%BDcha.pdf>

MENCLER, Miloš. *Štěstí najdeš na prýglu*. Tišnov: Sursum, 2017.

URBANOVÁ, Svatava a Milena ROSOVÁ. *Žánry, osobnosti, díla*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2002.

Obrázek na s. 1 Pavel Čech (Štěstí najdeš na prýglu). První obrázek na s. 4: <https://www.matrix.edu.au/literary-techniques-intertextuality/>. Grafické znázornění na s. 4: <https://m.youtube.com/watch?v=yRQ-T5ioVdQ>.